

RAPPOGUBBEN

Av Sven Gottfrid Jonsson, tidigare bosatt i Lakaträsk

Rappogubben August Sundholm var en legendarisk s k ”klok gubbe”, om vilken det går många mer eller ”vilda” historier. Han var från den senare hälften av 1800-talet med sin familj bosatt i Rappo någon dryg mil nordväst Lakaträsk. Några vägar fanns inte, så man var tvungen gå till fots över myr och berg, exempelvis till Näsberg (i dag öde – förutom Ellen Wallin) ca halvmilen från Rappo och kanske ta tåget därifrån till Murjek för att handla.

Vad gäller Näsberg kan man ju undra om kanske Rappogubben där någon gång stötte samman med en skolpojke, som en dag skulle bli en känd författare och nobelpristagare, Eyvind Johnson.

Min gamle vän, Martin Boström, berättade en gång om då han som yngling, bosatt i Bredträsk, på den ena handen haft en ond svullnad, som inte ville ge sig. Rappogubben, som ibland besökte Bredträsk, fick se svullnaden och sa:

”Men så där kan du ju inte ha det pojke, vänta ska du se!” Han gick bort till vedboden och kom tillbaka med – en yxa!

”Jag kände hur jag bleknade!” sa Martin, men Rappogubben strök bara med yxflatan över svullnaden, mumlade något ohörbart och slog sedan fast yxan i en huggkubbe. Dagen efter var svullnaden borta.

Rappogubbens hustru behövde ibland gå upp på natten för att kasta vatten – alltför ofta – tyckte han irriterat en gång och spikade helt sonika fast fällen hennes i väggen, så hon inte kunde gå upp.

Handlare Edlund i Lakaträsk hade rivit en fördämning för slätterhö för Rappogubben. Denne blev rasande och utbrast:

”Den som gjort detta ska få brinna i helvetet!”

Några dagar senare drabbades Edlund av en plågsam klåda över hela kroppen, som höll på att göra honom vansinnig. Han blev till sist tvungen ta kontakt med en annan ”klok gubbe” neråt Luletrakten, som hjälpte honom bli av med ”eländet.”

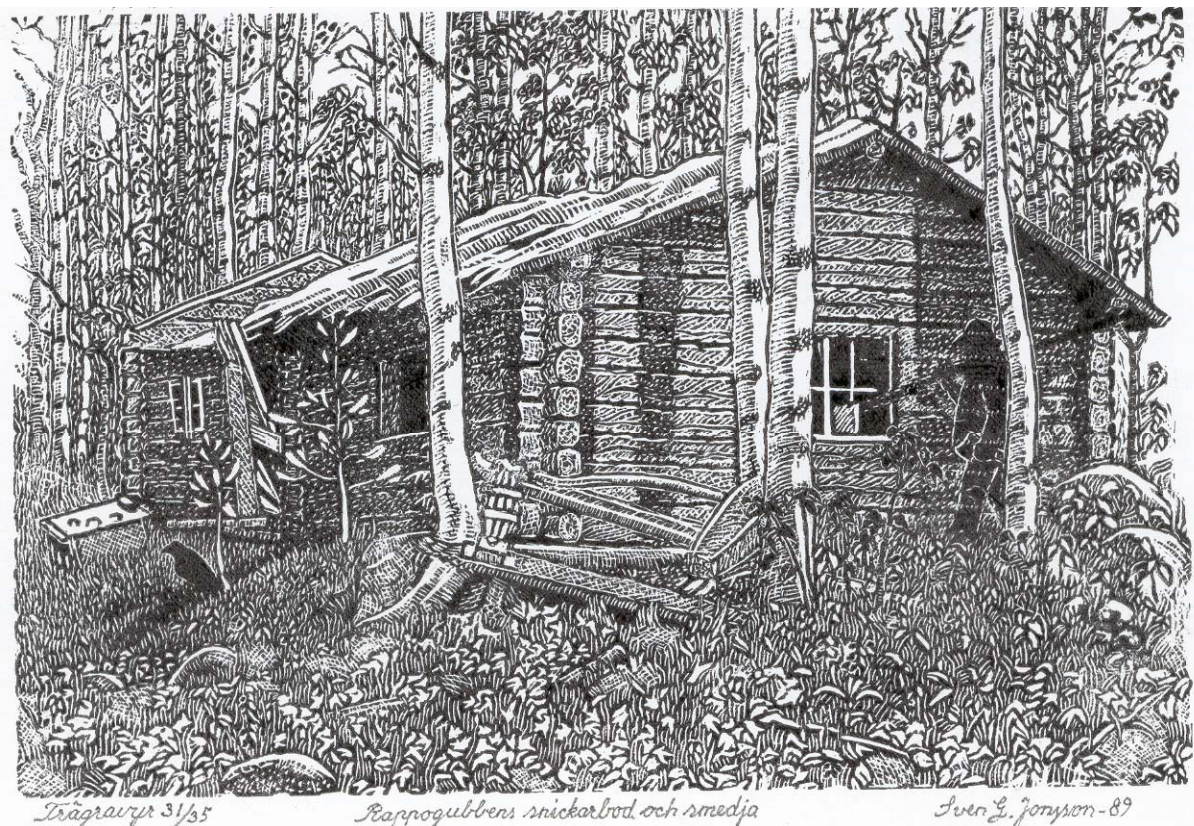
Rappogubbens måg hade avlidit och då det var långt och besvärligt att ta sig till begravningsplatsen, och det nog skulle dröja en tid innan det kunde ske, tog gubben August helt enkelt och ”saltade in” den döde i en kista. Nu hade de båda inte varit så vidare förtjusta i varandra, så när ”insaltningen” var klar och locket påsatt knackade Rappogubben på kistan och väste:

”No ligg du där – din jävel!”

Rappogubben tyckte inte om att andra jägare höll till på "hans" marker. Det var också som förgjort att jaga där!" sa eljest skickliga jägare, "man bommade för det mesta!"

I juli 1988 besökte jag ålderdomshemmet Edestrand i Harads för att hälsa på min morbror Bertil, då boende på hemmet. Fick då veta att en son till Rappogubben bodde där, Alfred Sundholm, 87 år gammal. Jag gick fram till honom, där han satt i dagrummet, och berättade att jag varit i Rappo. "Fanns vedbon kvar?" undrade han direkt. "Jaadå, och så stor och fin den är – ni körde väl med häst och vagn genom den!" svarade jag och tillade: "Så vackert ni måste ha bott däruppe på det lilla berget – med sjöutsikt och "allt"!" Alfred sken upp med hela ansiktet och bjöd in mig på sitt rum, där det på en byrå stod ett porträtt på fadern – August – Rappogubben. Jag vet inte riktigt vad jag förväntat mig för bild av honom – kanske något i stil med ryska tsarfamiljens "kloka gubbe" – Rasputin – "brinnande" ögon, långt stripigt hår och skägg. Fotot på byrån visade en proper, välansad man t o m i "krage o slips"! Nåväl – "kraften" sitter ju inte på utsidan!

Sven Gottfrid Jonsson, september -98

Rappogubbens snickarbod och smedja. Trägravyr av Sven G. Jonsson